

EKO-kryss

PETTER HALDÉN

Gillar du listor? Det gör jag med. Känns det tröstlöst och inte alls särskilt klimatsmart att dundra runt i V70:n för att hänga in den där Arten? Som De Stora Grabbarna hängde in när du fortfarande mimade till Herreys? Jag har ett förslag som jag tror kan göra att skådningen och kryssandet känns meningsfullt och schysst igen. Börja EKO-kryssa! Till skillnad från den traditionella "bilbingons" många utövare så blir man stark och i viss mån ödmjuk. Åtminstone för energin som krävs för transporter. Det finns några entusiaster i landet som har ägnat sig åt EKO-kryssande under flera år men än så länge inte särskilt uppmärksammat. De flitigaste närmar sig dock 300 arter i Sverige om jag är rätt underbyggd. I Uppland har vi flera icke bilburna skådare som (omedvetet?) bör ha långa EKO-krysslister.

REGLERNA ÄR YTLIGT sett enkla. Ta dig dit du vill (och tillbaka) med muskelkraft (cykel, apostlahästar, skidor, roddbåt, kajak, skateboard u.s.w.) eller med kollektivtrafik som går enligt tidtabell (inte flyg). Utgångspunkten för skådandet skall vara den plats där man är folkbokförd eller dit man tagit sig med ovan nämnda transportmedel. Exemplet Nicke (mimade till KISS): Nicke har lägenhet i Uppsala och hus på Örskär. För att få eko-kryssa på Örskär måste Nicke ta buss till Öregrund, färja till Gräsö, ny buss på Gräsö till Örskärsund där roddfärd över till Örskär väntar. Väl på Örskär får han knata sträckan till stugan. Det kan tyckas hårt men om han vill räkna helgens skörd som eko-kryss får han inte åka med vännen Peters vita 245 tillbaka till Uppsala på söndagseftermiddagen även om Peter skulle ha kört ändå. Visst, sett till klimatgaser gör det ingen skillnad men regelverket måste hållas enkelt för att inte tveksamheter skall uppstå. Nicke måste därför ta sig tillbaka till Uppsala från Örskär på motsvarande sätt som han tog sig dit.

Ertappad på bild efter EkoX-förenlig transport av fotografen till platsen.

Ung blåhake, *Luscinia svecica*, Hånsta (Vattholma) i september. FOTO: PETTER HALDÉN.

Vi är några stycken som har utmanat varandra i en "November-X" de senaste två åren där ovan nämnda regler har gällt. Tävlingsområdet har varierat, under 2009 var det Uppsala och Knivsta kommuner som gällde. Segraren har landat på ca 75 arter och firas med en bit mat på Restaurang Sommarro. November har valts som månad för att skådarmotivationen (och mycket annat) behöver piggas upp.

Under 2010 har samma gäng efter undertecknads övertalning kört EKO-kryss i landskapet Uppland hela året. Motivationen för ett helårsrace har sviktat hos delar av startfältet så oljedriven skådning har dominerat. Segraren stannade på 162 arter. Då finns förstås många luckor. Ingen besökte t.ex. vettiga kustlokaler eller Hjalsta/Vendel under försommaren. De tyngsta arterna i 2010 års tävling blev stäpphök, svarthuvad mås och ägretthäger.

För mig som bor i Vattholma har jag insett att det går att ta sig till t.ex. Ledskär och Svarthamn på en knapp timme om bytena i kollektivtrafiken är tajta. Visst man kommer ända fram med bilen men åtminstone jag behöver röra på mig efter en vecka på kontoret så den där sista promenaden gör bara gott.

Någon invänder kanske att Ädelskådning

borde premieras på något sätt men jag har inte kommit på något bra sätt att göra det på annat än internt i det här sammanhanget.

Varför har jag icke ställt upp i februariartracet i EKO-klassen undrar kanske någon? Brist på motivation och tid är svaret. Jag väntar gärna till våren.

Ok, jag är medveten om att reglerna inte är alldeles glasklara men jag har lyckats efterleva dem under det är året och jag tycker att det är rejält utmanande och kul! Dessutom får jag mycket beröm för min stenhårda stjärt. Det vore kul om UOF kunde organisera ett EKO-kryss 2012!

Inom kort är det möjligt att uppdatera sin lista EKO-X i Svalan. Under "övrige Inställningar" markerar du "SYFTE" med EKO-X när du rapporterar.

Under våren kommer av allt att döma hemsidan www.eko300.se att lanseras. Det är ett västkustskt initiativ för fågelskådare som vill kryssa med gott samvete.

På www.eko300.se kommer det även finnas mindre hårdföra alternativ till EKOListan för den som vill begränsa förbrukningen av olja/art.

Petter Haldén, Vattholma. petter.halden@gmail.com

Du kan hjälpa sånglärkan **Köp en lärkruta!**

Sånglärkan är en av jordbrukslandskapets karaktärsfåglar och för många det absoluta vårtecknet – när sånglärkorna kommit finns ingen återvändo – våren är kommen!

I Uppland visade inventeringar utförda 1994 och 2004 en minskning av sånglärkan med 43 procent.

Men hoppet är inte ute. Det finns en åtgärd som i engelska studier visat sig påverka sånglärkornas häckningsresultat mycket positivt. Detta är anläggande av lärkrutor. En lärkruta är ett cirka 20 m² stort område i ett sädesfält som inte sås. Den anläggs genom att bonden tillfälligt lyfter på såmaskinen och därmed skapas ett mindre område utan tätt växande gröda. Lagom är att ha två rutor per hektar. Denna enkla åtgärd gör att sånglärkorna lättare kan hitta mat och därmed kan få ut fler ungar på vingar.

**Köp en lärkruta genom att sätta in 50 kronor på Upplands
Ornitologiska Förenings postgirokonto 22 87 04-3.**

Mer info finns på www.uof.nu

